

Dorpsstraat 7
2712 AB Zoetermeer

port betaald
Zoetermeer

't Seghen Waert

jaargang 18 nummer 4

september 1999

verenigingsblad van het Historisch Genootschap
Oud Soetermeer

Historisch Genootschap Oud Soetermeer

Bestuur

dhr. E.H. Oskam (voorzitter)
Juweellaan 175, 2719 SB Zoetermeer
tel. (079) 361 65 38

dhr. B.F. Tuinstra (A.W.Z., wnd. secretaris)
Marsmanhove 88, 2726 CP Zoetermeer
tel. (079) 321 98 59
b.f.tuinstra@stm.tudelft.nl

dhr. H.B. Huurman (penningmeester)
Edelsteensingel 172, 2719 RC Zoetermeer
tel. (079) 362 17 30

mevr. P.E. Vijverberg (marketing, PR)
Corantijnstraat 32, 2315 VR Leiden
tel. 06 - 5 570 68 32
petra.vijverberg@ymnl.yamaha-motor.nl

dhr. C.A.M. Klein (G.W.Z.)
Tijberg 55, 2716 LK Zoetermeer
tel. (079) 351 44 55
cam.klein@hccnet.nl

dhr. J.W. Dreise (I.S.V.)
Beveland 4, 2716 CP Zoetermeer
tel. (079) 321 02 32

dhr. A.C.J. Vermeulen (Act. Cie.)
Den Hoorn 1, 2712 BB Zoetermeer
tel. (079) 316 78 46
acj.vermeulen@hccnet.nl

Redactie

mevr. C.J. Moerman-van Voorst
Dublinstraat 253, 2713 HT Zoetermeer
tel. (079) 352 14 88
cmoerman@wirhub.nl

mevr. P.E. Vijverberg
adres zie boven

dhr. Th.J.A.M. van der Poel
Savelsbos 195, 2716 HJ Zoetermeer
tel. (079) 352 16 93
th.v.d.poel@hccnet.nl

Ledenadministratie

dhr. A.Ph. Rademaker
Banckertstraat 5, 2712 KK Zoetermeer
tel. (079) 316 43 74

Archief

mevr. J.M.C. Huisman-Aaftink
Bernhardstraat 2, 2712 CS Zoetermeer
tel. (079) 316 31 79

Contactpersonen werkgroepen

Archeologische werkgroep
dhr. B.F.F.H. van der Ven
Douzapad 30, 2722 AX Zoetermeer
tel. (079) 342 79 91
bvdven@worldonline.nl

Genealogische werkgroep
mevr. M.E. Vijverberg-Kalkema
Stekelbaarssloot 35, 2724 AR Zoetermeer
tel. (079) 331 65 52
kalkema@stad.dsl.nl

Interviewgroep Sprekend Verleden
dhr. E.W. van den Burg
Fr. Hendriklaan 32, 2712 EE Zoetermeer
tel. (079) 316 48 58
e.v.d.burg@hccnet.nl

't Seghen Waert is een uitgave van het
Historisch Genootschap Oud Soetermeer.
Het blad verschijnt vijf maal per jaar.

ISSN: 1384-7260

Inhoud

De historie stelt ons enigszins schadeloos voor de kortheid van het leven (Skelton)	2
Activiteitenkalender	4
Stadsmuseum en Historisch Genootschap gescheiden	5
Ledenbestand	6
Het verleden herleeft bij Oud Soetermeer	6
Jubileumprijsvraag	7
De Interviewgroep Sprekend Verleden geïnterviewd	8
Sprekend verleden in gesprek met Jan van Eeden Petersman	13
Zoetermeer Architectuurstad ?	19
Genealogische Werkgroep Zoetermeer	20
Mobilisatie Zoetermeer 1939	22

Kopij voor het november-nummer van 't Seghen Waert

Uw kopij voor het volgende nummer is dagelijks zeer welkom bij mw.
C.J. Moerman- van Voorst, Dublinstraat 253, 2713 HT Zoetermeer.
De sluitingsdatum voor het februari-nummer is 8 oktober 1999.

Van de redactie

Iedereen weer terug van vakantie? Tijd voor een nieuw Seghen Waert! Veel nieuws van de werkgroepen ditmaal.

In dit nummer treft u tevens een speciale jubileumpuzzel aan, kijk snel op pagina 7! Ook in het kader van het jubileum wil ik u graag nog even wijzen op de special ledenwerfactie. Nieuwe leden kunnen tot het eind van het jaar gratis lid worden. Zij ontvangen dan een tas met leuke welkomstgeschenken. Als u uw familie of vrienden lid maakt krijgt u zelf ook een tas! U kunt zich aanmelden bij de ledenadministrateur van de vereniging.

Tot slot: heeft u in uw vakantie nog historische inspiratie opgedaan? Deel het met meer dan 1.000 geïnteresseerden en schrijf ook een artikel voor in het volgende Seghen Waert. Uw inzending wordt altijd gewaardeerd!

Petra Vijverberg

De historie stelt ons enigszins schadeloos voor de korthed van het leven (Skelton)

Erris Oskam

Erris Oskam is de naam. 60 jaar geleden geboren in Zoetermeer en sinds 12 mei j.l. uw nieuwe voorzitter. Als ik de ledenlijst doorneem zijn er gelukkig nog veel bekenden bij, maar een groot aantal leden kent mij nog niet. Vandaar een korte introductie. M'n werkzame leven begonnen bij Zephyr koel & luchttechniek. Ik herinner mij een klus bij Mars of Droste in Haarlem of Amsterdam. Joop Moers (de) was de all round monteur, ik de hulp. Zoetermeer was toen nog een echte plattelandsgemeente met 6 à 7 duizend inwoners. Als jongeling toen, onwetendheid troef. In een grote stad en fabriek, charmante (jonge) dames aan de lange lopende band. Ze namen je op de korrel en het taalgebruik was heel direct en sterk fysiek gericht. Een beetje zoals in Tessa de Loo's 'De meisjes van de suikerwerkfabriek'. Veelal wist ik van verlegenheid niet waar te kijken en kon er geen chocolade van maken. Het was een leuke en leerzame tijd!

Daarna ben ik weer gaan studeren. Vervolgens was ik 7 jaar op de grote handelsvaart als scheepswerktuigkundig officier. In '67 ben ik getrouwd, aan de wal dus. Bulkchemie kunstmest in Pernis. Voorzitter OR multinational. Vijf jaar lid van Provinciale Staten van Zuid-Holland, 16 jaar gemeenteraadslid in Zoetermeer, waarvan 12 jaar als wethouder. Verleden jaar wat gas teruggenomen en daardoor wat vrije tijd.

In het voorjaar '98 vroeg Cor van Wieringen mij of ik Ronald Grootveld zou willen opvolgen als voorzitter van HGOS. Lang getwijfeld, vooral omdat ik wist hoe voortvarend en met elan Ronald die club tezamen met z'n cie's en groepen 'op de kaart had gezet'. Het vereist enige moed om zo'n kei op te volgen. Papa geraadpleegd die in de periode 80 - 85 voorzitter is geweest. Vanaf de zomer 1998 'op proef' in het bestuur meegedraaid. Het bestuurswerk leuk gaan vinden, hoewel de 'museumperikelen' veel tijd en aandacht vergden en er spanningen ontstonden tussen HGOS & Museum die gemakkelijk konden escaleren. Gelukkig is een en ander in een voor beide partijen duidelijker vaarwater gekomen na de statutenwijziging en de juridische ont koppeling in de voorjaarsvergadering.

In genoemde vergadering hebben we ook afscheid genomen van Bouke Tuinstra als secretaris van het HGOS. Gelukkig blijft Bouke wel bestuurslid. Het Historisch Genootschap is grote dank verschuldigd aan Ronald en Bouke voor hun niet aflatende inzet in een lange periode.

Het bestuur prijst zich gelukkig dat we Aleid van der Spek bereid hebben gevonden de secretarispost in te vullen. Naast de penningmeester en de voorzitter is de secretaris de spil in het bestuur en de vereniging.

Hoe kijk ik na één jaar in het bestuur naar het HGOS? Ik ben onder de indruk van de veelheid en verscheidenheid van werkzaamheden die een zeer grote groep

van vrijwilligers met grote toewijding realiseren. Het gaat te ver om alle activiteiten van commissies en werkgroepen de revue te laten passeren, veronderstel dat ik wat of iemand vergeet!. Ronald Grootveld heeft dat ter gelegenheid van de vooravond van ons 50-jarig bestaan in beeld gebracht via ons gewaardeerde periodiek, jaargang 17, no. 5 van november 1998. Aanbevelenswaardig om nog eens op te slaan. U bent gelijk weer geheel bij! Wat ook opvalt is de mate van kennis en professionaliteit waarmee de activiteiten wordt vorm gegeven en waarmee die worden uitgevoerd. Ik ken gemeenten die daar jaloers op zijn. Is er dan niets te wensen? Natuurlijk!

In het komende middellange termijnbeleid, dat het bestuur de ledenvergadering zal voorleggen, moet aandacht besteed worden aan de te krappe huisvesting. Het gewenste ledental in 2005 (1500?), onze niet optimale relatie met het museummanagement, de organisatiestructuur van het genootschap, de samenwerking met actoren die een win/win situatie bewerkstelligen, zoals b.v. met de VVV. De invloed van de IT-ontwikkeling op het reilen en zeilen van de vereniging, de betrekking met de gemeentelijke - provinciale en stadsgewestelijke overheid. Ondersteuning via sponsoring is voor verbetering vatbaar enz...

U hoort nog van ons. We hebben er zin in en gelukkig wordt op 11 september de nieuwe werkruimte van de AWZ eindelijk officieel in gebruik genomen en wel door onze burgervader Luigi van Leeuwen.

Tot slot het zou leuk zijn om opgenomen te worden in het rijtje voorzitters v/d Spek en Grootveld.

Bloembinderij

DENOBEL

- voor al uw
- a Relatiegeschenken
  - a Bloemdecoraties
  - a Smaakvolle boeketten
  - a Bruidswerk
  - a Rouwwerk

Dorpsstraat 86k, Zoetermeer, telefoon (079) 316 93 11

Activiteitenkalender

- Za 2 oktober: Achtste Delflanddag, Parochiehuis, Oostlaan te Pijnacker, 11.00-16.00 uur. Zie ook Seghen Waert juni 1999, blz.4
- Di 12 oktober: Dia's over Vlamingstraat, Van Rijweg, Broekweg, Meerpolder; bijengesproken door Dhr Sytse Altena 't Centrum, Fr.Halsstraat 1, 20.00 uur
- Ma 1 november: Bijzondere inloopavond G.W.Z.
- Wo 10 november: Wijkavond Buytenwegh-De Leyens, De Doortocht, 20.00 uur.
- Wo 24 november: Ledenvergadering, 20.00 uur.

Toelichting inloopavond G.W.Z. op 1 november

Heeft u ooit het idee gehad om de familiestamboom uit te zoeken, maar weet u niet waar te beginnen? De G.W.Z. organiseert op 1 november een bijzondere inloopavond voor (met name) beginnende genealogen. Allereerst wordt een korte inleiding gegeven over genealogie en heraldiek. Tevens wordt stilgestaan bij de problemen die een genealoog tegen kan komen, zoals het 'oud schrift'. Indien u het vermoeden heeft voorouders te hebben gehad die uit Zoetermeer of Zegwaard komen, heeft u daarna de gelegenheid om de familie-genealogieën in te zien en persoonlijk advies te vragen. U bent van harte welkom vanaf 20.00 uur in 't Oude Huis.

Toelichting Wijkavond Buytenwegh-De Leyens op 10 november

Vlakbij deze wijk ligt de Meerpolder. Tot het begin van de zeventiende eeuw lag hier een natuurlijk meer. De landschappelijke kenmerken daarvan zijn meer dan drie eeuwen later nog te herkennen. Er zal op deze kenmerken worden gewezen en onder meer verteld worden over de wijze van verkaveling in de Meerpolder. Leden van de werkgroepen die binnen het HGOS actief zijn, completeren het verhaal door met u mee te gaan naar het ontstaan van het poldergebied rond Zoetermeer. Uiteraard zullen dia's van de Meerpolder niet ontbreken.

Stadsmuseum en Historisch Genootschap gescheiden

De leden van het Historisch Genootschap Oud Soetermeer hebben in hun vorige ledenvergadering besloten dat het Genootschap en het Stadsmuseum voortaan op eigen benen verder zullen gaan.

In 1977 richtte het Historisch Genootschap een oudheidkamer in. Vanwege de snel groeiende vraag naar meer ruimte voor en meer informatie over de geschiedenis van Zoetermeer, betrok de vereniging in 1987 't Oude Huis aan de Dorpsstraat. In dat monumentale pand werd in 1989 door Oud Soetermeer een stichting opgericht, die tot doel had een museum over de geschiedenis van Zoetermeer te exploiteren. Vanaf het begin stond Oud Soetermeer een permanente expositie over Zoetermeer voor ogen maar door de ook in 't Oude Huis beperkt aanwezige ruimte, kon dit tot op heden niet worden gerealiseerd. Wel werden met wisselend succes tientallen tentoonstellingen georganiseerd, die aspecten van de historie belichtten.

Het bestuur van de museumstichting besloot enkele jaren geleden dat uitbreiding van het bestaande pand de enige mogelijkheid zou bieden om een behoorlijke permanente tentoonstelling neer te zetten. Deze nieuwbouw is inmiddels dankzij bijdragen van de gemeente, fondsen, het bedrijfsleven en de Zoetermeerse bevolking gerealiseerd. Intussen stond de museumwereld niet stil. Om de enorme hoeveelheid minimuseumpjes een halt toe te roepen, werden normen ontwikkeld waaraan een instelling, de naam museum waardig, moest voldoen. Ook het bestuur van de stichting Museum 't Oude Huis richtte zich naar deze normen. Omdat de slagvaardigheid en de professionaliteit van het museum in het gedrang zouden komen, stelde het museumbestuur een loskoppeling van zijn oprichter, het Historisch Genootschap voor.

Na ruim een jaar onderhandelen, waarbij de doelstellingen van beide organisaties tegen het licht zijn gehouden en afspraken zijn gemaakt over de toekomstige samenwerking, zijn de handtekeningen onder de samenwerkingsovereenkomst gezet. Daarmee zijn Oud Soetermeer en het Stadsmuseum gescheiden organisaties geworden. Ze zijn nog wel burens van elkaar in 't Oude Huis aan de Dorpsstraat 7. Het Stadsmuseum gebruikt de benedenverdieping en het Historisch Genootschap en zijn werkgroepen de bovenverdieping en het bijgebouw. Het Stadsmuseum werkt aan de lang verwachte permanente tentoonstelling over Zoetermeers geschiedenis. Het Historisch Genootschap blijft de geschiedenis onderzoeken en uitdragen. Het archief met de vele duizenden foto's en boeken en de opgravende, stambomen makende en interviewende werkgroepen zijn daar de belangrijkste uitingen van.

Het bestuur

Ledenbestand

Onze vereniging heet de volgende nieuwe leden hartelijk welkom. Voor zover niet anders vermeld, wonen zij allen in Zoetermeer.

Dhr. A. C. Arkensteijn, Geuzenpad 10

Mw. E. E. Bastelaar, Dumeelaan 216

Dhr. J. van Eeden Petersman, Zegwaartseweg 118

Mw. A. Haneveld, Alexanderstraat 197

Dhr. A. C. Havenaar, Graaf Janstraat 79

Mw. E. Heezen-Dagevos, Kon. Julianaweg 10, Leidschendam

Mw. M. P. Hondius, Sanne van Havelteplein 1

Dhr. W. J. J. Huurman, Tarweakker 50

Mw. C. Huurman-van Gemeren (gezinslid), Tarweakker 50

Mw. Maasland-van Veen, Nassaulaan 39, Zoeterwoude

Mw. A. Polderman, Dunantstraat 702

Mw. J. P. de Putter, Vissendreef 125

Mw. Inge M. Riemersma, Parelgrijs 6

Dhr. Snel, Ambachtsherenlaan 115

Dhr. D. Utermark, Wambahout 2

Mw. J. S. Verheugd-Korver, Offenbachrode 20

Mw. F. Wagemans, Westland 25

Het verleden herleeft bij Oud Soetermeer

Na het plaatsen van een foto uit 1926 van klas 6a van de Chr. Lagere school in het aprilnummer van dit blad zijn er zoveel verrassende reacties uit alle delen van het land binnengekomen, dat zo goed als alle namen bekend zijn. Niet alle kinderen op de foto zaten in die klas, want er mochten meer kinderen uit een gezin op de foto. Hier volgen de namen:

Bovenste rij van links naar rechts: Jaap Reeuwijk, Nic Nieuwenhuijsen, Pleun Reeuwijk, Theo Riezebos, Marinus Boon, Wim Riezebos, Gerard Brinkers en meester Riezebos.

Tweede rij van links naar rechts: Riet Brinkers, Rie van Os, ... Visser, Marie van Puffelen, ... Weening, Jeanne de Wilde, ... Visser, Jo Brinkers, Cor Hoogteijling, Lies Brinkers en meester Nieuwenhuijsen.

Derde rij van links naar rechts: Bep Moree, Ploon van Reeuwijk, Marie Moree, Jeanne van der Spek, Truus van Vliet, Nel van Os, Gre van Driel, ... Burgstad, Jeannet van Reeuwijk, Cor Burgstad, Jo Nieuwenhuijsen en Annie Boon.

Onderste rij van links naar rechts: Dit Burgstad, Jozef Boon, Henk Nieuwenhuijsen, Piet van Driel, Goof van Driel, Ben Brinkers, ... Burgstad en Paul van Puffelen.

Jubileumprijsvraag

Het Historisch genootschap viert dit jaar zijn vijftigjarig jubileum. Uiteraard willen wij u laten meedelen in onze feestvreugde. Corry de Graaf, lid van de activiteitencommissie, heeft speciaal voor ons jubileum deze woordzoeker gemaakt. De gegeven woorden zijn kriskras, horizontaal, verticaal of diagonaalsgewijs in het diagram verborgen. Sommige letters worden vaker gebruikt. De overgebleven letters vormen, van links naar rechts en van boven naar beneden gelezen, een slagzin. Wij wensen u veel puzzelplezier!

Onder de goede inzendingen worden leuke prijzen verdeeld. De prijswinnaars worden in het volgende verenigingsblad bekend gemaakt.

Uw antwoord kunt u opsturen of inleveren bij: 't Oude Huis, t.a.v. de activiteitencommissie, Dorpsstraat 7, 2712 AB Zoetermeer

**AARD - ARCHEOLOGIE - BOTERDORP - COCON - DOBBE - DOOP -
DORP - DIJKEN ERFLATER - GENEALOGIE - GROEISTAD - HISTORIE -
HOEVE MEERZICHT - MOLEN - MUSEUM - OUDE HUIS - OUDE KERK -
OUD SOETERMEER - OVERIG - OVERTOOM - PARKEN - PAS -
PELGRIMSHOEVE - POLDER - ROKKEVEEN - ROOMS - SEGWAART -
STADSHART - STAND - TOREN - VERLEDEN - VREDEKERK - VRIEND -
ZOETERMEER**

H	O	E	V	E	M	E	E	R	Z	I	C	H	T
I	V	V	R	I	E	N	D	O	O	H	O	E	R
S	E	E	E	I	G	O	L	O	E	H	C	R	A
T	R	O	D	R	T	V	E	M	T	R	O	L	H
O	T	H	E	V	I	E	D	S	E	E	N	N	S
R	O	S	K	E	B	G	L	E	R	P	O	O	D
I	O	M	E	R	I	J	F	B	R	M	T	U	A
E	M	I	R	L	L	B	T	O	E	D	I	J	D
I	W	R	K	E	O	O	E	K	E	I	J	G	O
G	E	G	R	D	P	T	S	K	R	K	R	E	S
O	R	L	E	E	A	E	E	E	R	E	O	M	I
L	F	E	D	N	R	R	G	V	N	N	E	U	U
A	L	P	L	N	K	D	W	E	B	D	I	S	H
E	A	O	O	E	E	O	A	E	E	N	S	E	E
N	T	R	P	L	N	R	A	N	I	A	T	U	D
E	E	E	D	O	R	P	R	N	P	T	A	M	U
G	R	E	E	M	R	E	T	E	O	S	D	U	O

De Interviewgroep Sprekend Verleden geïnterviewd

Corry de Graaf

Werden in de vorige editie van 't Seghen Waert de activiteiten van de 'werkers in stof en stilte' van het archief voor het voetlicht gebracht, ditmaal richten we de schijnwerpers op de Interviewgroep Sprekend Verleden (ISV). Ook zij werken met stof, maar niet met stilte, want al sprekend halen zij historisch waardevolle verhalen onder het stof vandaan.

Er vindt dus een wisseling van het rollenpatroon plaats en derhalve een riskante onderneming om deze geroutineerde interviewers aan een interview te onderwerpen! Maar deze vrees blijkt ongegrond, want twee leden van de groep, te weten Ria Moers en Louis van den Burg bieden spontaan hun medewerking aan. Door hun positieve en open opstelling ontstaat er al gauw een boeiend gesprek in een ontspannen sfeer.

De samenstelling van de groep

In het gesprek komt onmiddellijk naar voren dat de ISV bestaat uit een flink aantal enthousiaste, gemotiveerde en natuurlijk nieuwsgierige vorsers naar de Zoetermeerse historie. Naast Ria en Louis zijn dat: Wil Dreise, Dick Windmeijer, Nelleke van Wijk, Annie van Wieringen, Gloria Stuyt, Dirk van der Kolk, Janneke Tanja en Gert-Jan Moers. Voor een deel zijn dit geboren Zoetermeeders of, zoals de oudere autochtonen zeggen 'Zoetermeedenaars'.

Het ontstaan van de werkgroep

Het ontstaan van de werkgroep heeft een lange voorgeschiedenis. De eerste initiatieven dateren uit het begin van de jaren zeventig. Er was toen echter onvoldoende draagkracht. Het Historisch Genootschap Oud Soetermeer bestond slechts uit zo'n 100 leden en had daardoor weinig financiële draagkracht. De werkgroep is pas echt van de grond gekomen na een tweetal ontwikkelingen die al enigszins in de richting gingen, n.l.

1. Er was in Zoetermeer een werkgroepje gevormd dat een Zoetermeers woordenboek wilde samenstellen en
2. Het P.J. Meertens Instituut voor Dialectologie, Volkskunde en Naamkunde te Amsterdam wilde in diezelfde tijd onderzoek doen naar 'Klank en Vormverschijnselen van het dialect van Zoetermeer'.

Deze twee groepen vonden elkaar en zo werd een aantal Zoetermeeders geïnterviewd. Een saillant detail hierbij is dat de bewoners van de Voorweg een dialect spraken dat weer afweek van het gesprokene door de bewoners van de Zegwaartseweg!

Ria Moers en Louis van den Burg tijdens een interview

Een en ander heeft geleid tot twee uitgaven, te weten:

- het Zoetermeers woordenboek en
- een uitgave van het Meertensinstituut betreffende Klank- en Vormverschijnselen van het dialect van Zoetermeer.

In 1985 heeft de Lokale Omroep Zoetermeer een aantal oud verzetstrijders geïnterviewd, onder het motto: 40 jaar later. Deze opnames zijn toegevoegd aan de collectie van de werkgroep. Langzamerhand kon de vraag van begin jaren zeventig in vervulling gaan.

In 1990 kwam het voormalig verzet met de vraag of er in museum 't Oude Huis, dat onder de vlag van het Historisch Genootschap Oud Soetermeer was opgericht, een tentoonstelling gehouden kon worden gewijd aan het verzet in de jaren 1940-1945. Dit is feitelijk het begin van het officiële functioneren van de werkgroep geweest. Een aantal leden ging met behulp van een inmiddels aangeschafte cassetterecorder een aantal Zoetermeesters interviewen over de Tweede Wereldoorlog. Die informatie werd mede ingebracht in de tentoonstelling. De interviewers hadden zoveel informatie verzameld, dat werd besloten tot de uitgave van een boekje 'Over de oorlog gesproken'.

Hierna is de werkgroep een officieel onderdeel van het HGOS geworden, hetgeen in 1995 werd bekrachtigd door het opstellen van een huishoudelijk reglement waarin de doelstelling en de werkzaamheden werden vastgelegd en een bestuur werd gevormd. Dit alles natuurlijk onder goedkeuring van het bestuur van het HGOS.

Dat de werkgroep sinds die tijd niet heeft stilgezeten, blijkt uit het aantal van 80 interviews dat inmiddels is afgenomen! Deze bestrijken een groot aantal facetten van de Zoetermeerse samenleving, zoals maatschappelijke ontwikkelingen, kerkelijk leven, onderwijs, beroepen, gebouwen, verenigingen, enz. Tevens tracht men beeld- en geluidsmateriaal over Zoetermeer te verzamelen. Daarnaast vervult zij een bemiddelende rol met betrekking tot het afstaan van voorwerpen, archivalia enz. aan het HGOS of de Stichting Historisch Museum 't Oude Huis indien een interview daartoe aanleiding geeft. Zij spelen een actieve rol bij publicaties waarbij gebruik wordt gemaakt van interviews, hetzij in het verenigingsblad, hetzij anderszins.

Hoe komen zij aan namen van te interviewen personen?

Zij moesten zoeken in de autochtone bevolking en dan vooral in de hogere leeftijdsgroepen. Bij het praten hierover werden er al gauw namen genoemd en zo is er een lijst aangelegd. Hieruit wordt zorgvuldig geselecteerd, want het interviewen is zeer arbeidsintensief en niet alle personen komen bij nadere

beschouwing in aanmerking voor een interview. Dit kan zijn omdat de betrokkenen het zelf niet willen of omdat uit een voorgesprek blijkt dat men niet veel kan toevoegen aan datgene wat al bekend is.

Het begrip 'Oud Soetermeer' opent vaak deuren die anders zeker gesloten zouden blijven. In een voorgesprek wordt een vragenlijst samengesteld en overhandigd, zodat men zich in alle rust kan voorbereiden, b.v. door foto's op te zoeken. Na uitwerking van het op de band opgenomen interview op papier gaat dit altijd ter lezing naar de betrokkene om er zeker van te zijn dat de inhoud een juiste weergave is van het besprokene. Hierna worden er twee sets van gemaakt. Een set wordt opgeborgen in de kluis van de Gemeente Zoetermeer, samen met de geluidsband en een duplicaat wordt bewaard in het archief van de vereniging.

Wat gebeurt er verder met het interview?

Meestal wordt een artikeltje, ontleend aan het interview, gepubliceerd in het verenigingsblad en dit wordt bewerkt opgenomen in het huis-aan-huisblad De Postiljon. De stukjes worden verlucht met foto's en blijken goed gelezen te worden. Verder kan de verkregen informatie over een aantal jaren wellicht dienen als materiaal voor geschiedschrijving. Daartoe is een systeem ontwikkeld voor de bereikbaarheid van de vastgestelde informatie. Elk interview krijgt een nummer en er wordt een samenvatting van gemaakt. Er wordt een bestand bijgehouden van kernwoorden en een met namen van personen en deze verwijzen naar het nummer van een interview en naar de bladzijde.

Wat al vertellend naar boven komt

Al pratend met Ria en Louis komen er tal van leuke anekdotes naar voren die zij tijdens de interviews te horen krijgen. Een willekeurig voorbeeld hiervan is de manier waarop middenstanders vroeger lobbyden om klanten aan zich te binden. Hoorden zij dat iemand uit b.v. Berkel en Rodenrijs zich in Zoetermeer ging vestigen, dan toog de bakker, samen met de kruidenier naar die plaats en probeerden zij op die manier het gezin als klant te winnen. Bij een groot gezin bood de bakker soms zelfs een week gratis brood aan. Door deze investering hoopte hij het gezin aan zich te binden.

Zo komen er grappige, maar natuurlijk ook trieste en ingrijpende gebeurtenissen aan het licht die veel emoties kunnen oproepen, waarbij het voor de betrokkene toch goed kan zijn om er na zoveel jaar over te praten.

Het contact met de andere werkgroepen

Hoewel de interviewgroep zelfstandig functioneert, zijn er veel raakvlakken met de andere werkgroepen, zoals de werkgroep genealogie. Er vindt nog te weinig uitwisseling plaats van relevante gegevens. Wellicht is het in de toekomst mogelijk dat er een gezamenlijke publicatie komt van deze beide werkgroepen, over bijvoorbeeld een bekend Zoetermeers geslacht. Ook met het archief is veel contact, bijvoorbeeld over het verkregen fotomateriaal. De foto's worden soms ook gebruikt voor de rubriek in het Streekblad 'Het verleden herleeft', onder auspiciën van Ria Moers en Cor van Wieringen. Zo draagt elke werkgroep zijn steentje bij om tot een zo compleet mogelijk beeld te komen van de historie van Zoetermeer.

Het is mij inmiddels duidelijk geworden hoeveel energie en tijd daarin wordt geïnvesteerd door een grote groep vrijwilligers die zich geheel belangeloos en vaak onopgemerkt gedurende een reeks van jaren voor dit doel inzet. Mede dank zij hen heeft het HGOS een toekomst en blijft er voor het nageslacht een schat aan informatie beschikbaar.

Momenteel interviewt de ISV de Zoetermeerse oud-Indiëgangsters. Daarbij kwam een bijzondere foto tevoorschijn (zie vorige pagina). Hierop staan van links naar rechts: Nico van der Horst, Koos van Elleswijk, Ernst van Elleswijk en Henk Sebel. Zij werden op dezelfde dag gekeurd en kwamen alle vier bij de Huzaren van Boreel terecht. Zelfs in Nederlands-Indië, waar deze foto werd genomen, bleven zij bij elkaar. Nico van der Horst en Ernst van Elleswijk zijn inmiddels overleden.

Sprekend verleden in gesprek met Jan van Eeden Petersman

Wil Dreise en Ria Moers-de Vree

Jan van Eeden Petersman is in 1922 in Waddinxveen geboren. Na de oorlog is hij samen met zijn broer Theo begonnen met het vervoersbedrijf A. van Eeden Petersman & Zn. In 1972 werd door Jan van Eeden Petersman Vepex bv opgericht. Dit bedrijf is uitgegroeid tot een onderneming die de logistiek en de coördinatie verzorgt tussen een groot aantal bedrijven. Hoe het vervoersbedrijf uitgroeide tot een transportonderneming vertelt Jan van Eeden Petersman zelf:

Een boerderij aan de Zegwaartseweg

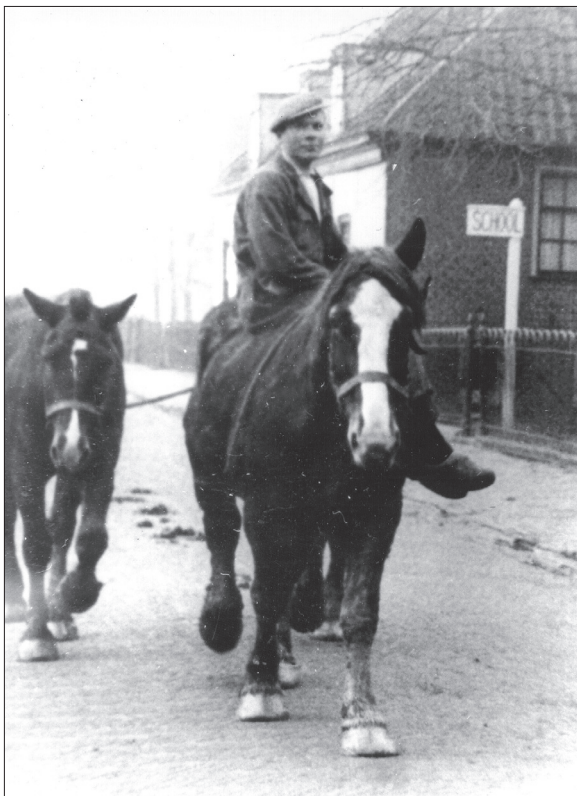
“Mijn vader zat in het melktransport in Waddinxveen, maar in 1927 zijn mijn ouders naar Zegwaart gegaan. Daar is van lieverlee het melktransport minder geworden en is mijn vader helemaal overgegaan op een boerderij aan de Zegwaartseweg, waar nu Kwik-Fit is. Het land achter de boerderij hoorde niet bij ons. Dat was ‘los’ land. Ons land lag net voor “Mijn vader zat in het melktransport in Waddinxveen, maar in 1927 zijn mijn ouders gegaan naar Uijterlinde, waar nu de Edisonstraat ligt. Dat land heeft altijd bij onze boerderij gehoord.

Na de lagere school ben ik naar de lagere landbouwschool gegaan in Alphen aan de Rijn. In het eerste jaar was dat twee dagen in de week, dan drie jaar één dag in de week. Omdat er werk zat was op de boerderij was ik vier dagen thuis. Want zaterdag gold ook bij die twee dagen. Ik hielp in ieder geval in het arbeidsproces en ik kon behoorlijk meewerken. Je kon melken, ploegen en met paarden rijden. Je kon ook met een wagen met dissen rijden, alles wat daarin voorkwam. Voor de oorlog heb ik diverse jaren gewoon op de boerderij gewerkt. In de oorlog werd het van lieverlee steeds benauwder voor de jongens van mijn lichter. Ik ben van 1922 en in 1942 was ik 20 jaar. De Duitsers vonden dat een prachtige leeftijd om naar Duitsland te gaan. Maar als je in de landbouw werkzaam was, kreeg je een Ausweis, een vrijstelling. Daar kon je mee rondlopen en daar had je geen last mee. Op een gegeven moment werd daar ook weer op geknepen, maar als je studeerde bleef je vrij van Duitsland. En ik studeerde in Hoofddorp. Daar had je een landbouw winterschool van september tot april. Daarna wordt het weer drukker op de boerderij. Dat was dan hoger onderwijs en omdat ik lagere landbouwschool had, hoefde ik geen toelatingsexamen te doen. Daar ging toen een hele club van Zoetermeer naar toe. Ik heb nog geprobeerd om even aan de weet te komen hoeveel, maar ik weet het niet precies. Het vervoer was erg moeilijk, er reden geen auto's of bussen. Huub Blonk had nog vrachtwagens en daar hebben ze hekjes opgezet en op cabine hoogte werd er een zeil over gespannen. Je kon erin lopen en aan

de zijanten stonden houten banken of kisten of schragen met planken erop. Maandag werden we naar Hoofddorp gebracht en daar hadden we allemaal een kosthuis. En die auto kwam ons op vrijdag weer halen. Ik heb twee winters daar op school gezeten. Dat was de winter van 1943/1944. In de winter van 1944 was de school helemaal door de Duitsers bezet. We hebben 1944 overgeslagen en in 1945/1946 hebben we het afgemaakt.

Poolse hitten

Op de boerderij hadden wij vijf paarden. Er waren wel eens paarden bij die werken niet zo prettig vonden. Dat is precies eender als met mensen. Ik kan er nog een beetje inkomen ook. En mijn vader heeft ontzettend veel met paarden te maken gehad toen hij jong was en in het melkvervoer zat. Bij mijn opa hadden ze zesendertig hitten. Die werden allemaal voor het melkvervoer gebruikt. Iedere dag gingen ze daarmee melk halen bij de boeren uit heel de omstreek. Dus daar had mijn vader het een en ander geleerd. Mijn opa had heel veel Poolse hitten die zo in het wild waren gevangen. Een paardenhandelaar stuurde die hitten naar mijn opa toe: "Wil jij ze tuigen, dan vinden we ze wel weer." Maar die hitten wisten niets van 'ho' en 'vort'. Ze beten en sloegen alleen

maar. Mijn vader heeft wel eens gezegd dat de beste van die paarden die bij mijn opa stonden alleen naar achter sloeg! Het gebeurde ook wel eens dat wij zo'n paard hadden.

Ik kon daar wel aardig mee omgaan met die paarden. Die paarden werden ook gebruikt voor het ploegen. In de herfst liep je dikwijls met vijf paarden voor één ploeg! Twee voorop en drie daar achter. Dat komt omdat de grond in die polder zo verschrikkelijk zwaar was. Janse deed het met vier paarden. Maar zijn paarden waren dan ook het neusje van de zalm.

Met de hitten naar de smid, Van Eeden Petersman in de Dorpsstraat te Benthuisen

Een erwtenpellerij

Het was 1946 of 1947. Toen zocht de firma Nieuwenhuizen uit Leiden een plaats om machines voor een conservenfabriek neer te zetten. De naam van de fabriek was 'De Sleutels Conserven'. Die machines moesten de erwten, die van het land af kwamen, kunnen doppen. Zo zijn ze bij mijn vader terechtgekomen. Hoe dat is gegaan weet ik niet. Ik denk dat het gekomen is doordat mijn vader voor de oorlog al op het land erwten plukte. Dan zaten er 100 tot 150 man op een rij te plukken. Daar waren ook schoolkinderen bij! Dat deed mijn vader voor Tieleman en Drost in Leiden. Dat was ook een conservenfabriek. Dus hij had contacten, om een lang verhaal kort te maken. Eerst kwamen er twee Amerikaanse machines die met een licentie van de fabriek in België gemaakt waren. Die machines stonden in een nieuwe loods aan de vaart. En wij hadden het vervoer van de gedopte erwten en de erwten bij de boeren vandaan. Een jaar of twee later kwamen er weer twee machines bij en ik denk een jaar later weer vier machines. Toen stonden er acht machines. Daarna kwam er nog een loods bij. Tegen die tijd contracteerden wij zo'n beetje 90 tot 150 hectare. De erwten die werden verwerkt kwamen allemaal hier uit de buurt en uit West-Brabant. Dat ging dag en nacht door.

Dan krijg je natuurlijk het afgewerkte erwtenlof want die komen met het stro en het lof van het land. En wij zorgden voor het afgewerkte erwtenlof. Dat moesten wij afvoeren naar de koeboeren voor veevoer. De gedopte erwten werden in kistjes gestort. Die lagen los in kisten want ze mochten niet gaan broeien en ze moesten heel snel weg worden gebracht. Ik geloof dat ze iedere twee uur weggingen. We hadden een oud dumpwagentje gekocht en daar reden we mee. Later hadden we een grotere wagen toen al die machines hier stonden. En als die erwten te lang moesten wachten dan werd direct een ander gewaarschuwd. Bas van Elleswijk en

Jo Vroedsteijn werden nogal eens gebeld. En Kneppers van de Stationsstraat reed ook wel eens. Uit Benthuizen kwam Jaap de Ruiter. Het waren wel allemaal mensen uit de buurt. Dat heeft geduurd, ik weet het haast zeker, tot 1966. Toen is dat spul naar de Hoogeveen gegaan bij Jan de Lugt, bij de driesprong in Benthuizen. Daar zijn toen een stuk of wat machines naar toe gegaan. Maar het liep heel snel terug. Dat is tegenwoordig helemaal van de baan geraakt, die erwtenpluk.

Een transportonderneming

Samen met mijn broer Theo reed ik met paard en wagen vanaf februari 1945 voor de tuinders aan de Zegwaartseweg en de Leidsewallen naar de veiling in Pijnacker. Toen was het nog oorlog. Paarden waren er en wagens ook en je kon zo beginnen want die tuinders zaten enorm omhoog. Ze zaten eigenlijk te

Een dumpauto, geladen met kisten spinazie, op weg naar de veiling in het Westland, 1947; van links naar rechts: Jan van Eeden Petersman, Nico Kuiper en Piet Stoutjesdijk

tobben met het vervoer. Ik ging naar Lagerwaard aan de Leidsewallen en hij zei: “Je hoeft nergens anders naar toe te gaan, kom over een week maar terug.” Er zaten geloof ik veertien tuinders aan de Leidsewallen. Toen zei hij: “Alle veertien willen meerijden.” Zo gemakkelijk ging het. In het begin gingen we iedere dag met paard en wagen naar de veiling van en naar Pijnacker. Tegenover ons zat Kneppers. Dat was een tuinder met platglas. Hij had komkommers, sla, radijs en die had dit en die had dat en dat werd allemaal los geladen. In de zomer van 1946 is de eerste auto gekomen. Dat was een Saurer. Later hadden we een Leyland, dat was een dumpwagen van het Engelse leger. Die waren vrij te koop in de dump. Maar dat was een legerwagen, dus je moest er een andere bak en een cabine op zetten. Van lieverlee kreeg je toen de G.M.C.’s. En hier zat Dirk Franx, daar was Piet van der Velden chef, en die gingen die G.M.C.’s doorzagen en verlengen. Wij reden met die wagens hier vandaan naar de veiling en op de veiling zaten allemaal groente-exporteurs. Ze kochten bijvoorbeeld wat in Berkel en wat in Poeldijk en dat moest ergens worden verzameld om het te exporteren. Dat werk gingen we alvast met die

wagens doen en aangezien wij al snel die auto's hadden, lukte het aardig om werk te krijgen. Maar dat deden we na de veiling. Eerst reden we voor die tuinders. Dat werd geveild en dan na de veiling reden we voor die exporteurs.

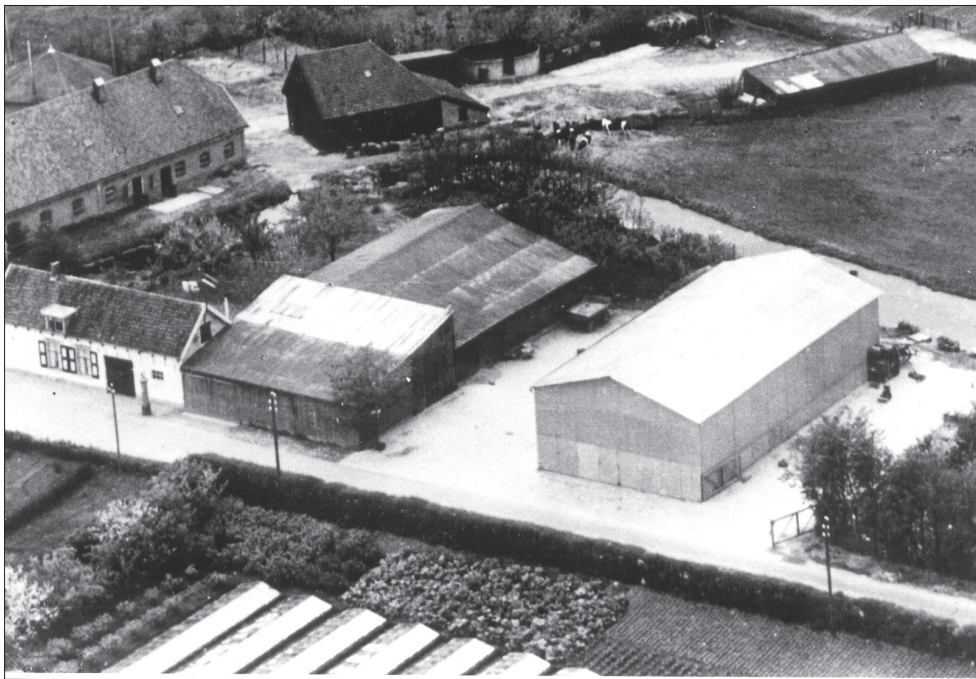
In 1948 of 1949 kwam rond Zoetermeer de vlasteelt opkomst. Post en Huurman was de eerste die het vlas ging vervoeren en wij deden dat natuurlijk ook. Wij hebben tamelijk veel vlas gereden naar Zeeuws-Vlaanderen, Kortrijk, Barendrecht en naar Brabant. Daar ging dat vlas naar toe. Er was hier een commissionair in vlas. Die kocht bij de boeren rond Zoetermeer vlas op in de zomer. In Zeeuws-Vlaanderen waren veel kleine boertjes en die lieten dat vlas roten op het land. Die boeren kochten dan hier hun vlas en dat ging daar op de schelf. Toen kregen we in de gaten dat er handel in stro zat. Dat stro kostte daar minder als hier. Dat namen wij mee en dat ging hier weer in de handel. Dan ging ik naar de boeren hier in de omtrek en daar leverde ik stro. Zo zijn we ook voor de tuinders in de paardenmesthandel gegaan. Want vroeger had je dat voor de komkommerteelt, onder het platte glas, nodig. En dan moesten wij zelf die paarden met de riek gaan mesten en die mest reden we dan op de werf uit. Niet op een grote hoop want het ging direct broeien, dus een beetje uit elkaar. Dan ging je daar weer de auto mee laden en had je weer een vracht. Dat werd vervolgens gewogen op de weegbrug bij Albert Muilwijk aan 'De Horre'. De paardenmest werd uiteindelijk geveild in Delft. Daar had je een paardenmestveiling op donderdag aan de Brabantse Turfmarkt.

Die handel is zo doorgroeid tot ongeveer 1953 waarna we bij een bevrachter in Rotterdam zijn terechtgekomen. Een bevrachter is iemand die zorgt voor vervoer zonder bemoeienis te hebben met de goederen. Dus die bevrachter neemt bijvoorbeeld 200 ton maïsmeel aan, uit de boot, en dat moet naar twintig coöperaties in de Achterhoek. De meelimporteur vraagt: "nou, wat kost dat?" Die bevrachter gaat dan mensen zoeken die het willen laden. Hij ontvangt tien gulden en hij probeert het voor negen gulden weg te zetten. En daar zit zijn winst. Van uit Rotterdam zijn we gaan vervoeren naar Limburg en naar België. Dat ging nog op vergunning, maar wij hadden nog een vergunning voor België.

Mijn zus Inge deed de hele boekhouding, die is van het begin af mee gegaan totdat wij naar Rotterdam gingen. In 1968 zei mijn broer Theo: "Ik word hartstikke gek van al het personeel." Toen hadden we er geloof ik zes. Hij zei: "Ik wil tuinder worden." Vier jaar later zijn de bevrachter en ik uit elkaar gegaan. Toen zijn wij naar de Sluisjesdijk gegaan. Daar had ik 1.200 meter erfpachtgrond met een gebouw erop. Dat was een soort laboratorium en dat hebben we omgebouwd tot kantoor en daar is VEPEX geboren.

Wij vervoerden allemaal stukgoed. Van A tot Z. Dan had je bijvoorbeeld Granaria. Dat was onder andere maïsmeel en al dat soort veevoeder en die had dan een hele lijst met ontvangers. Die vijf ton, daar 20 ton en daar 40 ton. En dan dag en nacht laden. Dat scheelde voor hun natuurlijk ontzettend veel. Alleen met regen kreeg je geen geld. Dan ging er een zeil over het ruim en werd het dicht gelegd. Ook al was je half geladen.

Met het wagenpark zijn we in 1983 naar Rotterdam gegaan. Toen zijn we aan de Geysendorfferweg terechtgekomen. Daar hebben we een nieuw kantoor gebouwd en een nieuwe garage. Toen het terrein klaar was zijn de wagens er naar toe gegaan. Nadat het kantoor klaar was zijn we van Zoetermeer met de rest van de boekhouding ook naar het nieuwe kantoor gegaan. Nadat mijn zoon Adriaan in het bedrijf is gekomen zei mijn vrouw: "Ik geloof dat het een goede tijd is om nu af te bouwen." Het bedrijf is gaan groeien en ik ben steeds verder teruggetreden. Adriaan heeft het bedrijf in 1989 definitief overgenomen."

Zegwaartseweg waar nu Kwik Fit is gevestigd; links de boerderij, rechts de erwtenpellerij; de zijkanten van deze loods konden naar boven worden opengeklapt, de onderste rand kon worden weggehaald

Zoetermeer Architectuurstad ?

Heb je dat ook wel eens? Als je zo door Zoetermeer fietst of loopt dan ontdek je een veelheid aan stijlen en vormen in de architectuur van onze jonge stad. De 'grachtenpanden' in Seghwaert, de post-klassieke lijnen die in Rokkeveen vallen te ontdekken en teruggrijpen op de oude Grieken, of de verrassend veelzijdige industriële en kantorencomplexen langs de rondwegen.

Of je het nu mooi vindt of lelijk, vast staat dat elk ontwerp behalve over de ontwerper ook iets zegt over de tijd waarin het is ontworpen, over de mentaliteit van de opdrachtgever en zelfs over het maatschappelijk denken in de periode waarin het bouwwerk ontstond. Kortom: bouwen is ook beschouwen. Ik denk dat architectuur daarom een wezenlijk onderdeel van ons onderzoek naar de geschiedenis van Zoetermeer mag zijn.

Zelf ben ik een volslagen leek op het gebied van architectuur. Het enige wat ik ervan kan zeggen is dat het me altijd weer boeit en mijn nieuwsgierigheid prikkelt. Daarnaast zal een zichzelf respecterende stad zuinig zijn op zijn architecturale erfgoed. Omdat we er met z'n allen van uit mogen gaan dat Zoetermeer een zichzelf respecterende stad is en haar bewoners en haar bestuurders dat beseffen, denk ik dat er draagvlak is voor een werkgroep binnen onze vereniging die zich speciaal gaat toeleggen op het inventariseren en beschrijven van de (geschiedenis van de) architectuur en stedenbouw van Zoetermeer. Dat zou bijvoorbeeld kunnen uitmonden in een stadsarchitectuurgids van Zoetermeer, diapresentaties voor belangstellenden en een verzameling foto- en ander beeldmateriaal voor tentoonstellingen. Maar vooral: architectuur is boeiend en ook al leidt het niet direct tot publicaties of andere uitingen naar derden toe, het is altijd leuk er meer van te weten.

Vind je dat ook en zie je het zitten om op gezette tijden (n.t.b.) er met 'geestverwanten' over te praten en aan de vastlegging ervan te werken, dan stel ik het zeer op prijs als je dat aan mij kenbaar wil maken. Misschien bloeit er wel een nieuwe werkgroep op!

Ik ben benieuwd naar reacties,
Michiel Huisman, Bernhardstraat 2, 2712 CS Zoetermeer, tel. 316 31 79 of 06 -
55 89 39 43, e-mail: mhaw.huisman@planet.nl

Genealogische Werkgroep Zoetermeer

Henk Windmeijer

De eerste inloopavond van de G.W.Z. na de vakanties in 1999 wordt gehouden op 6 september en daarna weer elke eerste maandag van de maand. Tijdens de inloopavonden zijn gegevens over Zoetermeerse en Zegwaartse families toegankelijk. De week daarop vergadert de GWZ en vanaf 20 september (daarna weer elke derde maandag van de maand) kunnen leden van de vereniging de periodieken op genealogisch en geschiedkundig gebied inzien. Alle avonden beginnen om 20.00 uur in 't Oude Huis, Dorpsstraat 7 en eindigen circa 22.00 uur.

Ook tijdens de Open Monumentendag op zaterdag 11 september is de G.W.Z. aanwezig in 't monumentale Oude Huis (*dit blad verschijnt na de monumentendag, red.*). Tijdens deze dag kunt u net als andere jaren ook de Oude Kerk bezoeken en daarmee ook de oude zerken in de kerk bezichtigen; een bakermat voor de genealogen onder ons. Rechts in het koor van de kerk is immers de fraaie zerk van Jacoba Alida van Eys te bewonderen. De stamboom van deze familie is vele jaren geleden al gepubliceerd in de 'Wapenheraut' van 1909. De 'Wapenheraut' was een maandblad dat uitkwam van 1897 tot 1920 en was gewijd aan geschiedenis, geslacht-, wapen-, en oudheidkunde. Inmiddels is de gehele uitgave van de 'Wapenheraut' over die periode verkrijgbaar op cd-rom. Naast de 'Wapenheraut' levert de zerk van Jacoba Alida van Eys ons al de eerste genealogische gegevens op omtrent haar overlijdensjaar te weten 1768. Zij werd geboren op 13 april 1719 in Amsterdam en had haar domicilie in het voormalige Zegwaart. Deze ongehuwde 'jonkvrouwe' woonde in de Dorpsstraat en wel tegenover de huidige Stationsstraat toen nog Molenweg. Zij was een dochter van Isaac van Eys en Alida Maillart.

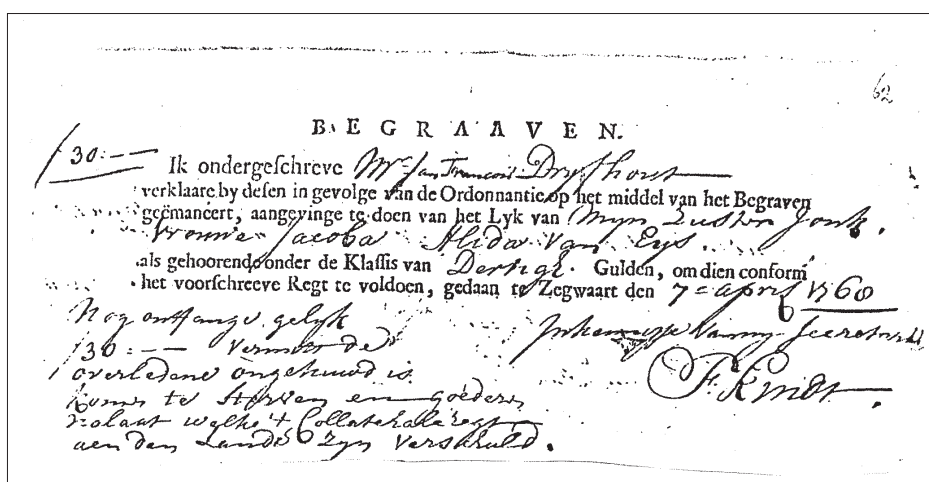
Haar vader was in Amsterdam geen onbelangrijke koopman in Spaanse wol. De familie woonde in Amsterdam aan de Nieuwe Doelenstraat in het huis genaamd 'Het Postasvat'. Net als vele rijke kooplieden in die tijd had de familie ook een buitenplaats aan de Vecht genaamd 'Oost en Vecht'. Haar zuster Magdalena trad in het huwelijk met Mr. Antonie Gerard Drijfhout, advocaat voor het Hof van Justitie. Zijn vrouw bekleedde tussen 1765 en 1772 een sociale functie als regentes van het Walenweeshuis in Amsterdam. De broer van Antonie, Mr. Johan Francois Drijfhout was advocaat, consulent en domeinraad van de erfstadhouder Z.H. de prins van Oranje. Johan Francois was gehuwd met een jongere zuster van Jacoba Alida namelijk Petronella Helena van Eys. Antonie Gerard Drijfhout kocht op 23 september 1754 het aan de Dorpsstraat gelegen huis voor 700 gulden van de weduwe van Jan van der Wal en in dit huis ging zijn schoonzuster Jacoba Alida van Eys wonen. Waarom Jacoba nu precies in

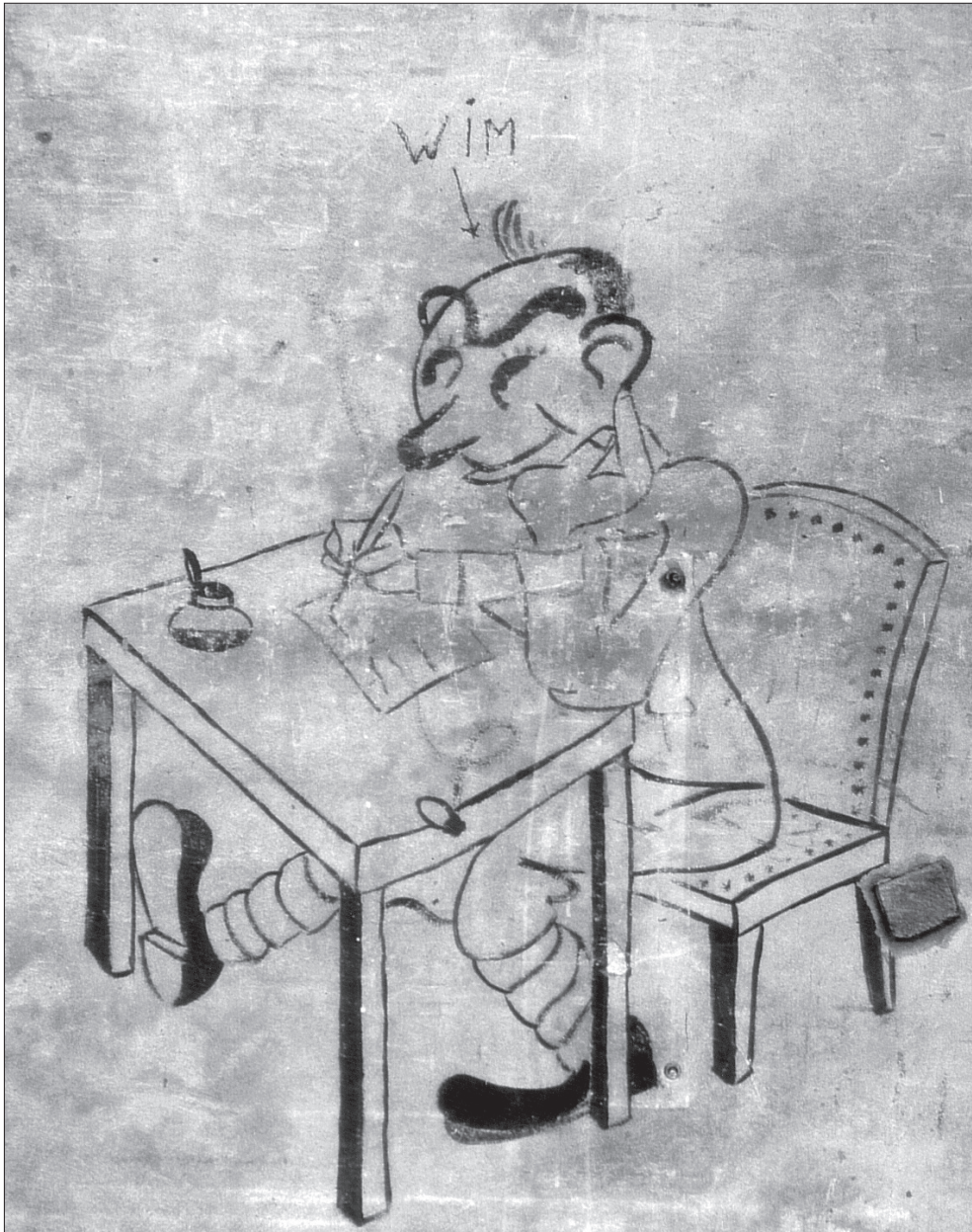

Zegwaart kwam wonen in tegenstelling tot mondaine plaatsen zoals haar geboorteplaats of 's Gravenhage waar haar zwagers werkten, verwijst mogelijk naar hetgeen op haar zerk valt te lezen. Op 6 april 1768 komt zij te sterven en doet haar zwager Johan Francois Drijfhout één dag later aangifte van haar komende begrafenis. Al naar gelang de welstand van de overledenen werd belasting betaald op het begraven en omdat de overledene in de hoogste belastingklasse viel, betekende dit voor de nabestaanden dat aan impost een bedrag van 30 gulden moest worden betaald. Maar omdat de 'Belastingdienst' toen ook al vindingrijk was, werd voor ongehuwden een dubbel tarief gehanteerd en daar Jacoba Alida van Eys ongehuwd was gebleven, betekende dit dubbele tarief een bedrag van 60 gulden dat betaald diende te worden door de familie.

Trouwens, bent u niet in de gelegenheid de kerk te bezoeken: op haar zerk in de Oude Kerk staat de volgende tekst gebeiteld 'Melior post aspera fata resurgo' (redactie: Na mijn grimmig lot herrijs ik beter).

Als uw genealogische interesse gewekt is, kunt u op zaterdag 2 oktober de 8e Delflanddag bezoeken om de laatste wetenswaardigheden op dit gebied op te doen. Deze genealogische dag wordt gehouden te Pijnacker in het Parochiehuis aan de Oostlaan. Diverse verenigingen en instanties nemen deel aan deze dag waarvan de NGV afdeling Delfland organisator is. Tijdens deze dag wordt een drietal lezingen gehouden met als onderwerpen: genealogisch onderzoek voor beginners, genealogische bronnen in Pijnacker en welke bronnen kan ik raadplegen voor het familiewapen? De 8e Delflanddag begint om 11.00 uur en sluit haar deuren om 16.00 uur. Het parochiehuis is circa 300 m van het NS-station gelegen en bereikbaar met bus 121 vanuit Zoetermeer richting Delft. Parkeren van de auto is mogelijk bij de RK-kerk.

Mobilisatie Zoetermeer 1939

Dit najaar is het zestig jaar geleden dat in Nederland de Mobilisatie werd afgekondigd en dat had ook gevolgen voor Zoetermeer. Al in oktober van het jaar 1939 werden soldaten in Zoetermeer gelegerd. De oud-wethouder J. van Doornen heeft daarover geschreven onder de titel 'Terugblik op toen...' in Zoetermeer Stad, een uitgave van de Gemeente Zoetermeer.

Een gedeelte van zijn beschouwing laten we hier volgen:

“En toen kwam de mobilisatie in het beeld van Zoetermeer een geweldige verandering brengen toen er namelijk in de maand oktober van 1939 een detachement van de Genie in Zoetermeer gelegerd werd. Dit was een Verlichtingsafdeling, niet met grote zoeklichten, maar met lampen, waarvoor de stroom werd opgewekt door apparaten waar met de hand aan werd gedraaid. Deze afdeling Genie werd gelegerd in de gymnastiekzaal van Pro Patria, gelegen achter het Spaarbankgebouw, het tegenwoordige gebouw Trefpunt aan de Dorpsstraat.

De manschappen sliepen en huisden in de zaal, de onderofficieren in de kamers van het Spaarbankgebouw. De officieren werden bij burgers

ingekwartierd. Tot de Genie behoorden ook wagens en paarden. Deze paarden werden gestald in de stallen van de heer A.G. Scheer in de Dorpsstraat. Bovendien kwam er in Zoetermeer nog een depot van zieke paarden. Alle militairen behoorden tot het 1e Legerkorps, dat achter de Hollandse Waterlinie lag. De genisten hadden een gemakkelijk leventje. Weinig zware diensten, een enkele maal een mars. Of ze ooit in die tijd met scherp hebben geschoten weet ik niet. Ze waren in ieder geval niet erg op het gevecht ingesteld of afgericht. Verlof krijgen was hun voornaamste zorg. Velen kregen contact met de burgers. Er was zelfs een klein militair tehuis in een gebouw van de vroegere naai- en breischool. Voor ontwikkeling en ontspanning had de firma Brinkers aan de Vlamingstraat een zolder van een pakhuis ter beschikking gesteld, dat door een der genisten met muurschilderingen was versierd. De militairen waren allen van de lichten na 1914-'18 en hadden allen moeten loten of ze in dienst moesten of niet."

Tot zover de beschrijving van de heer Van Doornen.

Wie de genist was die de bewuste tekeningen op de muur had aangebracht, zullen we waarschijnlijk nooit te weten komen. Wat wel belangrijk is, dat is te weten dat een oplettende medewerker van Brinkers, de heer Simon Paul, tevens lid van ons genootschap enige jaren geleden de tip gaf dat een aantal tekeningen ten dele nog zichtbaar was. De heer Aad Hoogland heeft er een aantal op dia kunnen vastleggen. Omdat slechts weinigen deze tekeningen in werkelijkheid hebben kunnen bewonderen, zijn er hier enige afgedrukt.

De adverteerders en de hierna genoemde bedrijven maken het met hun financiële steun mede mogelijk dit blad uit te geven.

Van As Makelaardij bv

Eerste Stationsstraat 61, tel. 079-316 44 45

'De Gulle Bottelier' Boonekamp

Dorpsstraat 130, tel. 079-316 38 02

Bouwmarkt De Bouwhof

Edisonstraat 88, tel. 079-331 07 00

Cammeraat IJzerwaren

Eerste Stationsstraat 48, tel. 079-316 37 31

Carrosseriefabriek Joost Lamboo bv

Koperstraat 40, tel. 079-363 44 44

Het Fluitschip historisch onderzoeks- en Personenvervoer Van der Slik

adviesbureau, tel. 079- 316 78 46

Henneken Radio en TV

Den Hoorn, tel. 079-316 24 90

Linthout Foto Video

Dorpsstraat 68, tel. 079-316 30 84

Van Oosterom Schoen en Mode

Dorpsstraat 107, tel. 079-316 30 29

Roos Kantoorboekhandel

Dorpsstraat 155, tel. 079-316 35 80

Rooskleurig

Dorpsstraat 165, tel. 079-316 60 09

Rové Verlichting

Dorpsstraat 198, tel. 079-316 64 88

Schoenen Van Veen

Dorpsstraat 83, tel. 079-316 31 65

Slagerij Vollebregt

Dorpsstraat 127, tel. 079-316 35 25

Personenvervoer Van der Slik

Blauwroodlaan 296, tel. 079-361 61 61

Veenstra Promenade Juwelier

Promenade 254, tel. 079-341 14 96

Verlaan Verfspecialzaak

Vlamingstraat 5, tel. 079-316 34 76

Van Waaij Wonen

Woonhart Europaweg, tel. 079-343 53 30

Op oude historische grond
waar ooit het 'huiste Palenstein' stond
staat nu—en u voelt er zich thuis—
het Soetermeersche koffiehuis

't Soetermeersche Koffiehuys, Dorpsstraat 108, tel. (079) 316 90 64

Het avontuur begint bij Dump van Herwijnen

Voor alles wat met avontuur te maken heeft
moet je bij Van Herwijnen zijn.
Dus kom naar de Dorpsstraat 66
voor een complete uitrusting!
Zowel voor jouw actieve hobby
of jouw actieve vakantie!

Een compleet assortiment

Aantrekkelijk geprijsd

**Ook voor campingsport,
messen, overlevingssets...**

tenten
dartsport
klimsport
schietsport
vrijtijdskleding
kampeerartikelen
camping-gaz dealer
berg/wandelschoenen

dump
van Herwijnen
SINDS 1891

Dorpsstraat 66 Zoetermeer Telefoon 079 - 3163551